

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Indledning

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 13. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360353024/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

adskillelsen og Standsinddelingen, en Frihed højt over Vedtæg-
tens og Selskabets og Samfundsmoralens Tvang!

Oehlenschläger frigjorde vor Poesi fra Nyttetidsalderens
Moral. Han sejrede skønt efter en Kamp og Poesien blev fri.
Heiberg bragte Logiken i ligesaa stor Ære som den, hvori Poe-
sien stod, han frigjorde den æstetiske Kritik fra Følelsesræsonne-
mentet og erobrede et nyt Jordsmon for Filosofien. Saa kom
de første Fordringer paa politisk Frihed. Men Bannerførerne i
Literaturen svarte: Hvad raaber I paa politisk Frihed, den sande
Frihed er Viljens egen indre Frihed; at vinde den er jer altid
tilladt, og den anden er, naar hin er givet, uden al Betydning.

Man havde skrevet store metafysiske Afhandlinger om Viljens
Frihed, Determinisme og Afsindighed; man skrev nye politiske
om Frihed og Forfatning og beviste, at et Land havde en Kon-
stitution ogsaa uden konstitutionel Regeringsform, sand Frihed
ogsaa uden formulerede Friheder; men man opnaaede dog ikke
at berolige Sindene og vi fik politisk Frihed. Men ikke Betin-
gelsen for et Fremskridt paany vilde være den, at Løsenet atter
blev Frihed: Aandsfrihed, at man istemmede: vi vil den frie
Tanke og den frie Humanitet. Det vil da ikke nytte, at man
svarer: «Hvad raaber I paa Frihed, I har jo al den, I kan
ønske!» og man mener den politiske Frihed. Man vil ikke er-
klære sig tilfreds med den. Det er ikke saa meget ydre Love,
der behøver at forandres, om end ogsaa de, som det er den hele
Samfundsbetragtning, som den yngre Slægt fra Grunden af maa
omforme og opløje, før en ny Literatur kan skyde op. Hoved-
arbejdet vil blive gennem en Mangfoldighed af Kanaler at lede
de Strømninger, som har deres Udspring i Revolutionen og Frem-
skridtsidderne, herind og at staae Reaktionen paa alle de Punkter,
hvor dens Opgave historisk er endt.